

ONDERWIJS

Achterstanden van migranten-kinderen snel ingelopen

Niet de achtergrond, maar het opleidingsniveau van ouders blijkt bepalend voor de ontwikkeling van vaardigheden.

Pim Molenaar
AMSTERDAM

Uit nieuw onderzoek blijkt dat kinderen van niet-westerse migranten hun onderwijsachterstanden in taal en rekenen snel inlopen. Waar migrantenouders in het onderzoek nog een achterstand in taalvaardigheden hadden, maakten hun kinderen daarvan 50 procent goed. Voor rekenvaardigheid is dat elke generatie 60 procent.

Dit zijn de uitkomsten, gepubliceerd in het *Journal of Population Economics*, van een vergelijking van de taal- en rekenvaardigheden van 27.390 ouders met hun 43.795 kinderen. Die vaardigheden konden via de gemaakte Cito-scores vanaf 1977 met elkaar worden vergeleken. Van de onderzoeksgroep hadden 1.130 ouders en 1.640 kinderen een niet-westerse migratieachtergrond, specifiek afkomstig uit vier gebieden: Suriname, de Antillen, Marokko en Turkije.

Geen effect migratieachtergrond
Volgens Tijana Breuer, een van de auteurs van het onderzoek, wijzen de uitkomsten er allereerst op dat de kloof in het onderwijs „fors krimpt”. „Als je het percentage door zou trekken, is de achterstand na twee tot drie generaties praktisch verdwenen, al is dat een schatting”, zegt Breuer.

Je achtergrond maakt nu niet veel meer uit

Maurice Crul hoogleraar sociologie

Maar het interessantst van het onderzoek, zo stelt ze, is dat de migrantenachtergrond, als je rekening houdt met de vaardigheden en de sociaaleconomische achtergrond van de ouders, geen effect heeft op de vaardighedenontwikkeling van de migrantenkinderen. Dat is te zien als je de afwijkende startpositie van de eerste generatie meerekent, zegt Breuer. „Als we die sociaaleconomische achtergrond corrigeren, blijkt dat de manier waarop vaardigheden van migrantenkinderen zich ontwikkelen, afhankelijk is van de ouders - net zoals dat het geval is bij autochtone kinderen.”

Of de trend ook opgaat voor asielmigranten uit andere landen is

niet onderzocht. Het onderzoek richtte zich op de postkoloniale migranten en arbeidsmigranten uit de jaren zestig tot negentig, die inmiddels meerdere generaties in Nederland wonen.

Volgens Maurice Crul, hoogleraar sociologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam op de leerstoel onderwijs en diversiteit, is het onderzoek „belangrijk nieuws”. Voor het eerst, zo vertelt hij, laat een onderzoek „echte cijfers” zien van de derde generatie. Crul deed zelf zo’n vijftien jaar geleden een groot Europees onderzoek naar de tweede generatie, waaruit bleek dat een kwart van die generatie schoolvoortijdig verliet. „Dat baarde zorgen”, aldus de hoogleraar. „Dan kun je als tweede generatie in een armoedeval en sociale isolatie terecht komen, in wijken die sociaaleconomisch slecht zijn, met scholen die slecht presteren, met de kans dat de derde generatie het daardoor niet goed gaat doen.”

‘Niet achterover leunen’

Maar daar is dus geen sprake van. Ook kinderen van de derde generatie scoren beter dan hun ouders, net zoals de tweede generatie dat deed ten opzichte van hun ouders. Volgens Crul is dat „verrassend”. Van de tweede generatie werd wel verwacht dat ze het beter zouden doen dan de „laagopgeleide” eerste generatie. Maar over de vraag of de derde generatie ook beter zou presteren, bestonden volgens hem nog twijfels, die nu zijn weggenomen.

De uitkomsten laten volgens Crul zien dat afkomst steeds minder uitmaakt voor de ontwikkeling van kinderen. „We zien nu dat met name het opleidingsniveau van je ouders uitmaakt voor het al dan niet bestaan van een onderwijsachterstand, en niet of je Turkse, Marokkaanse of Nederlandse ouders hebt”, zegt hij.

De derde generatie plukte volgens Crul de vruchten van meer aandacht voor diversiteit op scholen, met voorscholing, taalondersteuning en de zogenaamde stapelroute, waarmee scholieren van het vmbo door kunnen stromen naar bijvoorbeeld de havo. Maar, zo stelt Crul, „we kunnen door de uitkomsten van dit onderzoek niet achterover gaan leunen”. De onderwijsachterstanden door migratie blijven volgens hem ook in de toekomst veel aandacht vergen. „Nederland is een migratieland: bij de migranten die nu binnenkomen, zal je eenzelfde soort proces zien waarbij de achterstanden in twee à drie generaties moeten worden ingehaald”, zegt Crul. „De extra aandacht voor diversiteit in het onderwijs werkt, maar moet dus elke keer weer opnieuw worden ingezet.”

REPORTAGE DROOGTE

Een dijkdoorbraak door droogte, kan dat vaker gebeuren?

In Wilnis vond in 2003 een dijkdoorbraak plaats, als gevolg van een uitgedroogde veendijk. De vraag is of Nederland met het aanhoudende hete en droge weer zoiets opnieuw kan overkomen.

Arjen Schreuder

WILNIS

De inwoners van Wilnis herinneren zich de watersnood nog goed. Hoe een rommelend geluid midden in de nacht hen wakker hield, zij burenen vertelden dat de dijk was doorgebroken, dat water in de richting van de huizen stroomde. Dat de anderen hen niet geloofden en suggereerden dat ze gedronken hadden. En melkveehouder Arjan van Rijn herinnert zich nog precies dat hij die nacht wakker werd gebeld door een bevriende aanemer bij wie hij af en toe als loonwerker aan de slag was. „Schotten laden”, luidde de dringende oproep door de telefoon. „Dijkdoorbraak.” Einde gesprek.

Bijna 23 jaar geleden, in de nacht van 25 op 26 augustus 2003, bezweek op twee plaatsen over ongeveer zestig meter een veendijk van de ringvaart in Wilnis. Dat stuk dijk schoof een meter of zeven over een speelweide. Het water stroomde naar drie woonwijken, tot aan de drempels van de woningen. Vijftienhonderd mensen in het Utrechtse dorp werden geëvacueerd; de schade aan onder meer verzakte woningen liep uiteindelijk op tot naar schatting ruim 12 miljoen euro.

De gebeurtenissen in Wilnis maakten zo veel indruk op melkveehouder Van Rijn, dat hij zich in de daaropvolgende jaren steeds meer voor watermanagement ging interesseren. „Wat ik toen heb meegemaakt, was mooi werk. Iedereen

stond voor elkaar klaar.” Inmiddels laat Van Rijn (56) het koeien melken gedeels over aan zijn zoon, en is hij zelf lid van het dagelijks bestuur van Amstel, Gooi en Vecht, het waterschap dat lang overhoop heeft gelegen met de gemeente De Ronde Venen over de aansprakelijkheid van de calamiteit in Wilnis. Inmiddels is de relatie tussen waterschap en gemeente weer „heel goed”, glimlacht Van Rijn, staande op de plaats van het ongeval, op een volledige gerenoveerde kade.

Aanhoudende droogte

Oorzaak van de doorbraak was aanhoudende droogte. De brede veendijk was na een lange, hete zomer uitgedroogd, het veen in de dijk had volume en gewicht verloren en was door de opwaartse druk van grondwater als het ware opgetild en opzij geduwd. Het was de enige serieuze calamiteit als gevolg van aanhoudende droogte - die overigens veel slechter had kunnen aflopen. De vraag is nu of Nederland met het aanhoudende hete voorjaar en de droge zomer iets dergelijks opnieuw kan overkomen.

„Nee”, zegt Huub de Bruijn, geotechnisch adviseur bij kennisinstituut Deltares, en destijds namens bureau GeoDelft projectleider van het onderzoek naar de oorzaak van de dijkschuiving in Wilnis. „Destijds was iedereen verrast dat dijken door uitdroging konden bezwijken. Maar sinds Wilnis is veel onderzoek gedaan, er is veel meer kennis over de faalmecha-

nismen van dijken, en bovendien zijn waterschappen verplicht hun dijken op onder meer droogte te toetsen.”

Ook Bas Molenkamp, ‘waterveiligheidsadviseur’ van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht, antwoordt met een duidelijk „nee” op de vraag of zoiets als Wilnis opnieuw kan gebeuren. „Je kunt nooit iets helemaal garanderen, maar ik zeg ‘nee’ omdat we heel veel maatregelen hebben genomen”, vertelt hij op de dijk bij Wilnis. Waterschapbestuurder Van Rijn: „Van deze dijkdoorbraak heeft iedereen in Nederland iets geleerd. Iedereen is op z’n eigen manier opnieuw naar de veendijken gaan kijken.” Niet alleen werd het getroffen stuk dijk met damwanden versterkt, ook alle andere veendijken in de omgeving werden versterkt.

De kleilaag zorgt in tijden van droogte niet alleen voor voldoende gewicht, maar is ook minder gevoelig voor droogte. Klei houdt water beter vast. Molenkamp: „We zijn alert op al onze keringen, en we inspecteren die bij droogte zoals we die ook controleren bij zware stormen op verzakkingen of vervormingen, maar over droogtegevoelige dijken maken we ons eigenlijk geen zorgen meer.” Daar komt bij dat de inspecties uitgebreider zijn.

Dat dijken bezwijken omdat er bijvoorbeeld onvoldoende water door de boezemkanalen de polders instroomt,

is evenmin een serieus risico. Molenkamp: „We hebben vrijwel altijd voldoende water, omdat wij hier gekoppeld zijn aan het Amsterdam-Rijnkanaal.” De woningen achter de beroemde kade van de ‘tussenboezem’ in Wilnis liggen ongeveer zes meter onder NAP. Het waterpeil van de ringvaart zelf bedraagt 2.10 meter onder NAP. Het peil van het water dat vanuit de grotere boezemwateren wordt ‘uitgeslagen’ op de rivieren bedraagt 40 centimeter onder NAP. Uiteindelijk verdwijnt het water via de sluisen van IJmuiden naar de Noordzee.

Kracht van het water

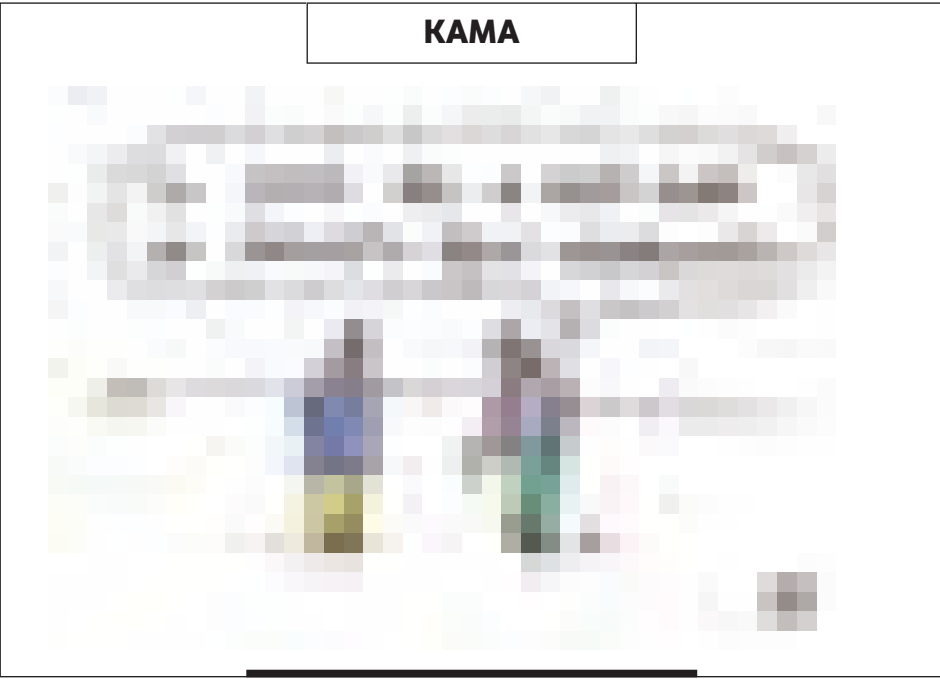
We lopen naar een monument dat herinnert aan de dijkdoorbraak, met teksten van kinderen over het water. *‘Leuk, maar toen niet’*. Molenkamp: „Wat mij verbaast, is dat mensen vaak niet beseffen hoezeer de verschillende watersystemen met elkaar in verbinding staan, en wat we allemaal moeten doen om ervoor te zorgen dat het water niet komt waar je het niet wil hebben.” Waterbeheer wordt vanzelfsprekend gevonden.

Waterschapbestuurder Arjan van Rijn: „De mensen die de dijkdoorbraak in Wilnis hebben meegemaakt, kennen de kracht van het water. Die beseffen wat er kan gebeuren. Maar die bewustwording zakt weg. Telkens moeten we

weer uitleggen wat het belang is van een dijk en de ruimte die zo’n dijk nodig heeft. En moeten we ons verweren tegen mensen die, bijvoorbeeld, bomen op deze dijk willen neerzetten, of mensen die niet willen dat we bomen kappen als dat nodig is voor de waterveiligheid.” Molenkamp: „We moeten

De schade in Wilnis in 2003 liep uiteindelijk op tot naar schatting ruim 12 miljoen euro. FOTO RIEN ZILVOLD

echt in gesprek blijven om die ruimte te claimen. Mensen willen groen. Mensen willen woningen. Maar als we water niet de ruimte geven, dan neemt het water straks zelf die ruimte. We moeten meer beseffen dat we zonder een goede waterhuishouding hier helemaal niet kunnen wonen.”

SPELEN MET VUUR: DE MOTOR VAN DE BESCHAVING, OF ANDERSOM?

Deze week het verhaal van Andrée Blouin. Ze mobiliseerde vrouwen voor de antikoloniale strijd en ze smokkelde documenten de grens over die de toekomst van Congo zouden veranderen.

Luister de podcast NRC Onbehaarde Apen

NRC Onbehaarde Apen — Elke week
NRC Audio-app

nrc.nl/onbehaardeapen
Ook via Spotify en Apple Podcasts

Advertentie